

Torstai 21. lokakuuta 2021

P9_TA(2021)0440

Tunisian tilanne**Euroopan parlamentin päätöslauselma 21. lokakuuta 2021 Tunisian tilanteesta (2021/2903(RSP))**

(2022/C 184/12)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Tunisiasta ja 25. helmikuuta 2016 antamansa päätöslauselman EU:n ja Tunisian vapaakauppasopimusta koskevien neuvottelujen avaamisesta ⁽¹⁾,
 - ottaa huomioon Tunisiassa 15. syyskuuta ja 6. lokakuuta 2019 pidettyjä presidentin- ja parlamenttivaaleja käsitelleen EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan loppuraportin,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin ja Tunisian välisen assosiaatiosopimuksen sekä sen puitteissa vuosina 2019 ja 2020 järjestetyt aihekohtaiset kokoukset,
 - ottaa huomioon 26. helmikuuta 2021 annetut Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) johtokunnan artikla IV -konsultaation perusteella laaditut johtopäätökset Tunisiasta,
 - ottaa huomioon 4. kesäkuuta 2021 annetun yhteisen tiedonannon EU:n ja Tunisian suhteista: ”Uudistettu kumppanuus”,
 - ottaa huomioon 26. heinäkuuta 2021 annetun Tunisian presidentin asetuksen nro 2021-69 pääministerin ja hallituksen jäsenten tehtävien päättämisestä, 29. heinäkuuta 2021 annetun Tunisian presidentin asetuksen nro 2021-80 maan parlamentin toimivallan keskeyttämisestä, 24. elokuuta 2021 annetun Tunisian presidentin asetuksen nro 2021-109 parlamentin toimivallan keskeyttämiseen liittyvien poikkeustoimenpiteiden jatkamisesta ja 22. syyskuuta 2021 annetun Tunisian presidentin asetuksen nro 2021-117 poikkeustoimenpiteistä,
 - ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Euroopan unionin puolesta 27. heinäkuuta 2021 antaman julkilausuman ja hänen lausuntonsa lehdistölle Tunisissa 10. syyskuuta 2021,
 - ottaa huomioon Tunisian perustuslain vuodelta 2014,
 - ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, jonka osapuoli Tunisia on,
 - ottaa huomioon kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen (CEDAW), jonka Tunisia ratifioi vuonna 1985 ja jota koskevat varauksensa se peruutti vuonna 2014,
 - ottaa huomioon vuonna 2018 hyväksytyyn naisiin, rauhaan ja turvallisuuteen koskevaan kansalliseen toimintasuunnitelmaan 2018–2022,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Tunisia on EU:n etuoikeutettu kumppani ja painopisteenä on ollut jatkuva tuki ja avustaminen; toteaa, että vaalitarkkailuvaltuuskunnat vuosina 2011, 2014, 2018 ja 2019 vahvistivat EU:n horjumattoman tuen demokratialle Tunisiassa; ottaa huomioon, että tämänvuotinen Tunisian vallankumouksen kymmenes vuosipäivä on Tunisian demokraatiakehityksen kannalta merkittävä;

⁽¹⁾ EUVL C 35, 31.1.2018, s. 117.

Torstai 21. lokakuuta 2021

- B. ottaa huomioon, että sosioekonomiselle tilanteelle on ollut ominaista laaja-alainen taloudellinen pysähtyneisyys, joka liittyy sisäiseen poliittiseen tilanteeseen, ja terveyskriisi, jossa covid-19-kuolleisuusaste on maailman toiseksi korkein; ottaa huomioon, että covid-19-pandemia ja matkailun vähyys sekä korkea nuorisotyöttömyys ja inflaatio ovat heikentäneet Tunisian jo ennestään haurasta taloutta; ottaa huomioon, että laajalle levinnyt korruptio, riittämättömät siirtymäkauden oikeusjärjestelyt ja vakavat taloudelliset ja turvallisuuteen liittyvät haasteet ovat edelleen merkittäviä esteitä Tunisian demokratian vakiintumiselle kaikilta osin;
- C. ottaa huomioon, että tässä tilanteessa presidentti Kais Saied vetosi 25. heinäkuuta 2021 Tunisian perustuslain 80 pykälään, joka antaa presidentille valtuudet toteuttaa poikkeustoimenpiteitä valtioon kohdistuvan välittömän vaaran torjumiseksi, ja ilmoitti pääministeri Hichem Mechichin erottamisesta, parlamentin toiminnan keskeyttämisestä jatkettavissa olevaksi 30 päivän määräajaksi ja kaikkien edustajien parlamentaarisen koskemattomuuden poistamisesta; ottaa huomioon, että 24. elokuuta 2021 presidentti jatkoi parlamentin toiminnan keskeyttämisen määräaika;
- D. ottaa huomioon, että Arabiemiirikuntien, Saudi-Arabian ja Egyptin hallitukset kiittivät välittömästi presidentti Saiedin aloitetta ja antoivat hänelle sanallisen tukensa;
- E. ottaa huomioon, että koska perustuslakituomioistuinta ei ole perustettu ja koska tämän vuoksi parlamentin jäsenet eivät voi tehdä valitusta presidentin yksipuolisesti päättämästä hätätilan jatkamisesta, josta säädetään perustuslain asiaa koskevassa pykälässä, on herännyt vakava huoli Tunisian demokratiaan siirtymisestä ja perusoikeuksista maassa;
- F. ottaa huomioon, että presidentti antoi 22. syyskuuta 2021 presidentin asetuksen nro 2021-117, jonka säännöksissä vahvistetaan, että asetus on säädösten hierarkiassa ylimpänä ja ensisijainen perustuslakiin nähden, mikä horjuttaa perustuslakia ja keskittää kaiken valtiovallan presidentti Kais Saiedille; ottaa huomioon, että oikeuksia ja vapauksia koskevia perustuslain säännöksiä noudatetaan ja ne taataan vain, jos ne eivät ole presidentin asetuksiin perustuvien lakien ja poikkeustoimenpiteiden vastaisia; ottaa huomioon, että presidentin asetuksen 117 mukaan presidentin päätöksiin ei voida hakea muutosta oikeusistuimessa, Tunisian korkein hallinto-oikeus ja kassaatiotuomioistuin mukaan lukien;
- G. ottaa huomioon, että valta on keskitetty presidentille rajoittamattomaksi ajaksi; ottaa huomioon, että presidentti antoi itselleen täyden lainsäädäntövallan muuttaa asetuksella lakeja, jotka koskevat poliittisia puolueita, vaaleja, oikeusjärjestelmää, ammattiyhdistyksiä ja yhdistyksiä, lehdistönvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, oikeusministeriön organisaatiota, ihmisoikeuksia ja vapauksia, henkilöoikeudellista asemaa koskevaa lakia, sisäisiä turvallisuusjoukkoja, tullia ja valtion talousarviota;
- H. ottaa huomioon, että Tunisian kansalaisyhteiskunta on ilmaissut julkisesti olevansa erittäin huolissaan uusista rajoituksista, mutta presidentti Saiedin heinäkuussa toteuttamat toimet saivat merkittävää julkista tukea, mikä on osoitus suuren yleisön tyytymättömyydestä maan vakavaan sosioekonomiseen tilanteeseen ja hallituksen varsin heikkoon toimintaan; ottaa huomioon, että 18 paikallista ja kansainvälistä kansalaisjärjestöä on antanut yhteisen julkilausuman, jossa varoitetaan Tunisian demokratiatilanteesta; ottaa huomioon, että G7-ryhmä on kehottanut Tunisiaa palauttamaan perustuslaillisen järjestyksen ja käynnistämään uudelleen parlamentin toiminnan;
- I. ottaa huomioon, että 26. heinäkuuta 2021 Tunisian poliisi sulki Al Jazeeraan toimistot Tunisissa ilman mitään selitystä;
- J. ottaa huomioon, että Tunisian kansalaisyhteiskunta on hyvin kehittynyt ja vakaa ja se on muovannut ja lujittanut merkittävästi Tunisian demokratiaan siirtymistä vuodesta 2011 lähtien ja monet aktivistit ovat vaatineet kiireellisiä uudistuksia, myös korruptionvastaisia toimia, ja toteaa, että kansallinen vuoropuhelu on yksi maan erityispiirteistä; ottaa huomioon, että lehdistönvapaus ja vapaa julkaisu-oikeus ovat avoimen, vapaan ja demokraattisen yhteiskunnan keskeisiä osatekijöitä; ottaa huomioon, että 26. heinäkuuta 2021 jälkeen kansalaisyhteiskuntaa ei ole otettu mukaan kansalliseen vuoropuheluun eikä sitä ole kuultu presidentti Kais Saiedin toteuttamista toimista;
- K. ottaa huomioon, että Tunisian ammattiliittojen keskusjärjestö (UGTT) esitteli 10. syyskuuta 2021 etenemissuunnitelmansa kansallisen neuvon-antavan komitean perustamiseksi, jotta voidaan varmistaa oikeudellinen kehys maan osallistaville sosiaalisille ja poliittisille uudistuksille, erityisesti poliittisen järjestelmän ja vaalilain uudistamiselle, sekä perustuslain muuttamiselle;

Torstai 21. lokakuuta 2021

- L. ottaa huomioon, että Tunisian talous on erittäin riippuvainen ulkomaisista investoinneista, matkailusta ja tuotteiden viennistä EU:hun; ottaa huomioon, että Tunisian vaihtotase ja julkisen talouden alijäämä edellyttävät Maailmanpankin mukaan kestäviä rakenneuudistuksia; ottaa huomioon, että EU on Tunisian suurin kauppakumppani ja sen osuus Tunisian kaupasta vuonna 2020 oli 57,9 prosenttia ja että 70,9 prosenttia Tunisian viennistä suuntautui EU:hun ja sen tuonnista 48,3 prosenttia oli peräisin EU:sta; ottaa huomioon, että talous voi kukoistaa vain, jos demokratia palautetaan ja turvallisuus ja vakaus varmistetaan;
- M. ottaa huomioon, että covid-19-pandemia on pahentanut Tunisian jo ennestään epävakaa tilannetta; ottaa huomioon, että terveyskriisin tehokkaisiin vastatoimiin tarvittavista harrastuksista ja rokotteista on ollut pulaa;
- N. ottaa huomioon, että yhä useammat tunisialaiset ovat lähteneet maastaan ja joissain tapauksissa vaarantaneet henkensä ylittäessään Välimeren; ottaa huomioon, että Tunisian aivovuoto kuuluu arabimaiden suurimpiin;
- O. ottaa huomioon, että EU on vuodesta 2011 lähtien panostanut voimakkaasti ja jatkuvasti Tunisian tukemiseen ja myöntänyt Tunisialle kaksi miljardia euroa avustuksina, joilla tuetaan Tunisian julkista sitoutumista demokratiaan siirtymiseen, mukaan lukien 260 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja 200 miljoonaa euroa kesäkuuhun 2021 mennessä osana makrotaloudellista rahoitusapuaan; ottaa huomioon, että toukokuussa 2021 Tunisian makrotaloudellisesta rahoitusapuohjelmasta asetettiin saataville 600 miljoonan euron erä, jonka erityistavoitteena on lieventää covid-19-pandemian taloudellisia seurauksia maassa; ottaa huomioon, että kaudella 2021–2027 EU korvaa eri välineet uudella naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineellä (NDICI) – Globaali Eurooppa ja että demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen tehostaminen, tukeminen ja edistäminen on yksi tästä välineestä annetun EU:n ulkoisen avun päätavoitteista;
- P. ottaa huomioon, että EU:n sitoutuminen tehostamaan toimiaan demokratian edistämiseksi vahvistettiin ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa, jonka neuvosto hyväksyi marraskuussa 2020;
- Q. ottaa huomioon, että Tunisian vuoden 2014 perustuslaissa taataan uskon- ja omantunnonvapaus;
1. vahvistaa olevansa sitoutunut EU:n ja Tunisian väliseen etuoikeutettuun kumppanuuteen ja Tunisian demokratia-prosessiin; on kuitenkin erittäin huolissaan siitä, että presidentin asetuksella nro 2021-117 vahvistettiin vallan keskittäminen presidentille määräämättömäksi ajaksi; toteaa jälleen, että oikeusvaltioperiaatetta, perustuslakia ja lainsäädäntökehystä on kunnioitettava edelleen ja että tarvitaan hyvin toimiva ja laillinen parlamentti, koska se on kansalaisia edustava toimielin; pitää sen vuoksi valitettavana, presidentti Saied keskeytti Tunisian parlamentin toiminnan määräämättömäksi ajaksi 24. elokuuta 2021 lähtien;
 2. kehottaa palauttamaan osana kansallista vuoropuhelua valtion instituutioiden normaalin toiminnan, mukaan lukien paluu täysivaltaiseen demokratiaan ja parlamentin toiminnan uudelleen käynnistäminen mahdollisimman pian, ja ilmoittamaan selkeästä etenemissuunnitelmasta;
 3. korostaa voimakkaasti, että parlamentti on demokratian keskeinen instituutio ja välttämätön kaikkien perustuslakiuudistusten kannalta; korostaa, että koska Tunisiassa ei ole perustuslakituomioistuinta, perustuslain 80 pykälää voidaan tulkita ja soveltaa kauaskantoisesti ja estää siten parlamentin jäseniä tekemästä valitusta, jotta saataisiin oikeuden päätös parlamentin toiminnan keskeyttämisestä ja presidentin 80 pykälän nojalla toteuttamista lisätoimenpiteistä; kehottaa Tunisiaa perustamaan perustuslakituomioistuimen, jotta voidaan estää sen perustuslakia koskevat väärät tulkinnat ja väärinkäytökset;
 4. palauttaa mieliin varapuheenjohtajan / korkean edustajan kehotuksen palauttaa institutionaalinen vakaus mahdollisimman pian ja erityisesti kunnioittaa perusoikeuksia ja -vapauksia, jotka on vahvistettu Tunisian vuoden 2014 perustuslaissa, sekä pidättäytyä kaikenlaisesta väkivallasta;
 5. panee merkille Najla Bouden Ramadanin nimittämisen pääministeriksi 29. syyskuuta ja hallituksen nimittämisen 11. lokakuuta 2021; panee tyytyväisenä merkille 10 naisen nimittämisen ministereiksi;
 6. kehottaa presidenttiä harkitsemaan uudelleen kantaansa ja tukemaan aktiivisesti kaikkia toimia, joilla taataan naisten ja miesten yhtäläiset oikeudet kaikilla aloilla, erityisesti lainsäädännössä, jossa naisiin kohdistuu syrjintää perintöoikeuksien, lapsen huoltajuusoikeuksien, perheensäälle myönnettävien oikeuksien, vanhempainvapaa-oikeuden ja työntekijöiden, erityisesti kotitaloustyöntekijöiden ja naispuolisten maataloustyöntekijöiden, oikeuksien osalta;

Torstai 21. lokakuuta 2021

7. kehottaa Tunisian viranomaisia kunnioittamaan perustuslakia ja varmistamaan, että kaikkien kansalaisten perusoikeuksia kunnioitetaan; palauttaa mieliin, että perus- ja ihmisoikeudet ovat luovuttamattomia ja ehdottoman ensisijaisia, ja kehottaa palauttamaan perustuslain ensisijaisen aseman; kehottaa Tunisiaa poistamaan kuolemanrangaistuksen kokonaan;
 8. kehottaa viranomaisia välttämään oikeudellista epävarmuutta, jota aiheutuu matkustuskieltojen ja kotiarestien määräämisestä ja valtion harjoittamasta valvonnasta; pitää sotilastuomioistuinten oikeudenkäyntejä siviilejä vastaan erittäin ongelmallisina ja kehottaa palauttamaan riippumattoman oikeuslaitoksen, minkä olisi johdettava Tunisian sotilastuomioistuinten uudistamiseen, jotta sotilastuomioistuinten oikeudenkäynnit siviilejä vastaan voitaisiin lopettaa;
 9. korostaa, että perustuslakiin ja poliittiseen järjestelmään voidaan tehdä muutoksia vain perustuslain rajoissa; panee merkille, että Tunisian ihmisoikeusliitto ja muut kansalaisyhteiskunnan järjestöt ovat kritisoineet vallan keskittämistä presidentille; korostaa, että demokratiassa on taattava vallan tasapaino ja vallanjako;
 10. panee merkille Tunisian ammattiliittojen keskusjärjestön (UGTT), Tunisian teollisuus-, kauppaa- ja käsityöjärjestön (UTICA), Tunisian ihmisoikeusliiton (LTDH) ja Tunisian lakimiesten järjestön muodostaman kansallisen vuoropuhelun kvartetin keskeisen merkityksen osallistavan kansallisen vuoropuhelun edistämässä, josta se sai Nobelin rauhanpalkinnon vuonna 2015; kehottaa presidenttiä edistämään kansallista kehystä, jotta kaikki sidosryhmät voivat aloittaa uudelleen tehokkaan vuoropuhelun; muistuttaa Euroopan parlamentin demokratiatuki- ja vaalikoordinoitiryhmän avainasemasta kansalaisyhteiskunnan ja Tunisian poliittisten johtajien välisen vuoropuhelun edistämässä;
 11. korostaa, että maan sosioekonominen kriisi on ratkaistava kiireellisesti rakenneuudistuksilla ja -politiikoilla;
 12. vahvistaa, että EU on sitoutunut horjumattomasti tukemaan Tunisiaa finanssi- ja talouskriisin voittamisessa sekä sen tiellä kohti demokratian lujittamista entisestään; kehottaa komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) tehostamaan vuoropuheluaan Tunisian viranomaisten, talouden toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa; korostaa, että tarvitaan vakaita ja toimivia instituutioita, jotta voidaan edistyä IMF:n pelastuslainaan saamiseksi tarvittavissa rakenneuudistuksissa;
 13. korostaa, että oikeusvaltiota, demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva yhteisymmärrys on EU:n ja Tunisian vahvan kumppanuuden ensisijainen perusta; kehottaa presidenttiä sallimaan riippumattomien valtion sääntelyelinten täysimääräisen ja asianmukaisen toiminnan, mukaan lukien lakien perustuslainmukaisuuden tarkistamista varten perustettu väliaikainen elin ja kansallinen korruptiontorjuntaviranomainen;
 14. on huolissaan ulkomaisesta sekaantumisesta, joka heikentää Tunisian demokratiaa;
 15. kehottaa EU:ta jatkamaan ohjelmia, joilla tuetaan suoraan Tunisian kansalaisia, ja lisäämään tarvittaessa apua nykyinen kriisi huomioon ottaen, mukaan lukien terveydenhuollon tukeminen COVAX-järjestelmän kautta, jotta maata voidaan auttaa hallitsemaan covid-19-pandemian vakavat vaikutukset;
 16. kehottaa varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa seuraamaan tarkasti Tunisian tilannetta ja kehottaa tätä raportoimaan säännöllisesti Euroopan parlamentin ulkoasiainvaliokunnalle asianmukaisen parlamentaarisen vuoropuhelun varmistamiseksi tästä tärkeästä ja huolestuttavasta tilanteesta;
 17. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, EUH:lle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle ja Tunisian presidentille, hallitukselle ja parlamentille.
-